

Aktivismisme som åndelig erfaring

Av Peter Amdam

Jørund Aase Falkenberg: *Portal*

Unge Kunstneres Samfund

6. – 14. mars



Jørund Aase Falkenberg ser på verden rundt seg og konkluderer med at den er i ferd med å gå til helvete. I en tekst som følger denne debututstillingen forlanger han, i et språk preget av veganisme, integralfilosofi, holisme og aktivisme, at «det åndelige aksepteres som mulig og utforskes» og at vi må velge å ta «konsekvensene av den aktuelle globale situasjonen og forberede byggingen av en bærekraftig kultur».

Det er med andre ord kunst motivert ut fra et ønske om forandring og en tro på at kunsten har en reell, frelsende kraft. Vi presenteres for en

idealisme som innebærer at opplevelsen av kunsten skal kunne hensette en i en høyere åndelig tilstand og at kunsten skal inspirere til en omveltning av vårt «materialistiske» paradigme.

Ved resepsjonen kan man ta med seg teksten «I retning av» mens man beveger seg i retning av de utstilte arbeidene. Utstillingens senter er tittelverket *Portal* (2006), en kolossal bue i tre som er plassert skrått midt i hovedrommet på Unge Kunstneres Samfund (UKS). Ut fra denne solide, triumfbue-lignende konstruksjonen kan man orientere seg mot tre mindre objekter: en mindre skulptur i tre og lim som minner om en slags miniatyrmodell av en iglo med en molekylær konstruksjon; et norgesglass inneholdende jord hentet fra UKS' rosebed; en tegning av en sirkel i plakattørrelse og to fundne trepinner i kors – og så videre til det innerste rommet der vi presenteres for et nytt videoarbeid og et fotografi. Fra kjøkkenet serveres det vegansk fingermat, altså mat fri for animalske produkter.

Maten først. «During the exhibition Jørund Aase Falkenberg will perform an intervention in the UKS kitchen and there will be fresh, fantastic and healthy vegan food cooked», står det i pressemeldingen. Her er man nødt til å stusse over bruken av begrepet intervensjon: Å koke mat, vegansk eller ikke, og ja, den er velsmakende nok, i kjøkkenet til et mer eller mindre alternativt visningsrom for kunst i 2010 kan da umulig betegnes som en intervensjon? Gjestfritt og gavmildt? Ja. Men på en institusjon som UKS er dette å spasere gjennom åpne dører.

Dette er ikke nødvendigvis Aase Falkenbergs egen feil da UKS som så mange andre institusjoner kan bli offer for sin egen selvhøytidelige pressemeldingssjargong, samtidig som det illustrerer dilemmaet en vegansk aktivist til sist blir stilt ovenfor. En reell intervensjon kunne f.eks. dreie seg om sabotasje mot hamburgerkjeder o.l. og ville umiddelbart hensette en på feil side av loven. Den uttalte ambisjonen om intervensjon blir således også en ironisk undergraving av både egen ambisjon som aktivist og begrepet «intervensjon». Dette er selvsagt også del av et dilemma mye intervensjonistisk kunst kommer opp i under dagens (kognitive) kapitalisme. Her møter man nemlig en motstander som alltid makter å inkorporere intervensjonen og som heller vil si «takkk for maten» enn å

løpe for livet.

Utstillingen «Portal» tenkes som en faktisk, åndelig, portal – 1:1. Den sentrale treskulpturen er inngangen og sementskvetter på treverket signaliserer at dette er et byggverk under oppføring. Samtidig danner portalen en trykkende organisk nærhet. Den pedantiske, geometriske konstruksjonen og en tegnet sirkel som likner en jungiansk arketyp eller et holistisk meditasjonsobjekt underbygger denne følelsen. Sementflekkene og bruken av det som ser ut som funnet trevirke kan kanskje minne om en kunstner som Oscar Tuazon, men der Tuazons skulpturer er svært ustabile beholdere for egen mening og nærmest demonumentaliserer seg selv synes Aase Falkenbergs konstruksjoner å insistere på egen selvomslettende, vanntette og totaliserende indeks. Rommet mimer et totalt tankesystem.

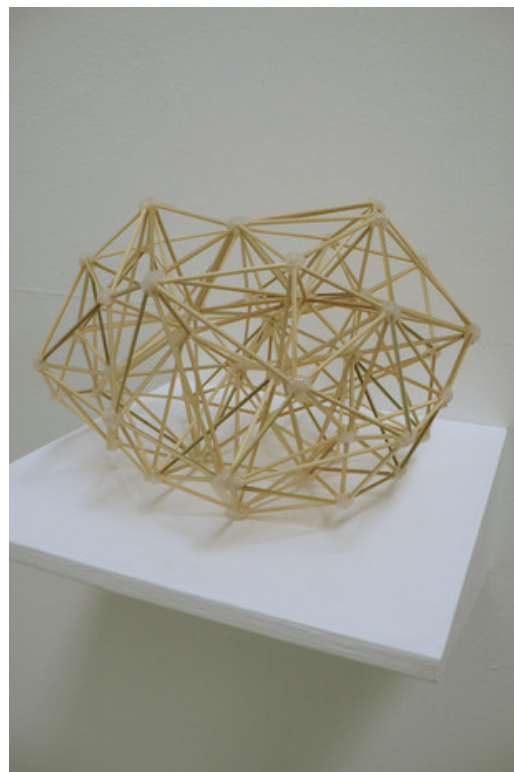
Det estetiske grepet er med andre ord svært tradisjonelt. Man vil helst viske ut skillet mellom selve opplevelsen og beskrivelsen av denne opplevelsen. Noe som gjelder konservative og totalitære lesninger av romantikken, eller nyreligiøse fremstillinger av åndelighet for den saks skyld. Ken Wilber, alternativfilosofen Aase Falkenberg baserer tekstene sine på og hvis bok han distribuerer i utstillingen vil gjerne kalle dette for en ny, «integrert kunst». Men det er altså en kunst der det representerte skal sammenfalle med representasjonen. Et helhetlig verk for en helhetlig tenkning.

Dette er kombinert med en retorikk som på sitt steileste ligner dommedagsprofeter, Unabombere og ikke minst de såkalte «vegan warriors» som hadde utspring i hardcoremiljøer på nittitallet (med band som f.eks. Vegan Reich). «Det vil ikke lenger finnes noen økologisk skadelig sivilisasjon, enten menneskene utvikler et bærekraftig levevis eller blir så redusert i antall og teknologisk degradert at de ikke kan gjøre noen skade»(sic). Det er et sluttgyldig oppgjør med «postmodernistisk» relativisme, verdimangel og materialisme. Med alle de klisjeer og overforenklinger slike angrep alltid har. Aase Falkenbergs velkomponerte utstilling, intendert eller ikke, eksponerer disse dilemmaene som tilhører alle ideologier som gjør krav på «det absolutte».

Det beste enkeltarbeidet på utstillingen er den datagenererte videoen som utgjøres av stadig skiftende monokrome gråtoner projisert rett på en vegg.

Prosjektorteknologien er ennå ikke feilfri og blør dermed spor av en sviktende mekanikk ut i kantene og dette resulterer i tidvise røde og grønne venstre- og høyremarger, noe som setter en ustabil ramme både rundt videoen, overflaten og veggen.

Men videoarbeidet har en tydelig plassert pendant i et fotografi på den tilstøtende veggen, *Uten tittel (Karen)*, som fremkaller videoarbeidets ønskede ideologi og rammer arbeidet inn i



Jørund Aase Falkenberg, *XYZ (Utover)*, 2010.

utstillingens analogistiske modus. Fotografiet viser ansiktet til en kvinne som vi må anta sitter anstrengt og nedsunken i en eller annen form for åndelig meditasjon, presumptivt Ananda Marga. Som helhet peker utstillingen dermed i retning av en retur til et helhetlig og innadvendt verdensbilde, men det er en med en omskrivning av Nietzsche kan kalle en «amerikanisk buddhisme» som svar på misnøyen med tingenes tilstand. Men, den mediterende kvinnens ansiktsuttrykk denoterer fremdeles også misnøye.

Ingressbilde: **Jørund Aase Falkenberg, *Portal*, 2006.**

